

VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS IR ALYTAUS APSKRITYSE

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 261 73 66, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. info@vaistaiga.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389.
Atstovo duomenys: Gedimino pr. 60, LT-01110, Vilnius (8 5) 2617366, faks. (8 5) 261 73 66, el. p. vilnius@vaistaiga.lt
Naujoji g. 2, LT-62116, tel. (8 315) 71862, faks. (8 315) 71863, el. p. alytus@vaistaiga.lt

---

Alytaus miesto savivaldybės tarybai

TEIKIMAS DĖL ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2019-10-31 SPRENDIMO NR. T-321 „DĖL ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS PROJEKGINĖS INICIATYVOS „TAU ALYTAU“ ATRANKOS IR FINANSAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PANAIKINIMO

2020 m. vasario 14 d. Nr. TR1-5(5.1)
Alytus

Alytaus miesto savivaldybės taryba 2019-10-31 priėmė sprendimą Nr. T-321 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės projektinės iniciatyvos „Tau, Alytau“ atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Sprendimas Nr. T-321), kuriuo patvirtinto Alytaus miesto savivaldybės projektinės iniciatyvos „Tau, Alytau“ atrankos ir finansavimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Šio sprendimo preambulėje nurodyta, kad jį savivaldybės taryba priima, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi ir atsižvelgdama į Strateginio planavimo Alytaus miesto savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2016-01-28 sprendimu Nr. T-3 „Dėl Strateginio planavimo Alytaus miesto savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašo tvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad jeigu teisės aktuose yra nustatyta papildomų įgaliojimų *savivaldybei*, sprendimų dėl tokių įgaliojimų vykdymo priėmimo iniciatyva, neperžengiant nustatytų įgaliojimų, priklauso savivaldybės tarybai. Taigi Alytaus miesto savivaldybės taryba, vadovaudamasi minėta teisės norma Sprendimo Nr. T-321 preambulėje turėjo nurodyti įstatymą (įstatymus) ar jo (jų) pagrindu priimtus teisės aktus, kuriuose savivaldybei būtų suteikti įgaliojimai, ir kurių įgyvendinimui savivaldybės taryba galėtų priimti Sprendimą Nr. T-321.

Minėto sprendimo preambulėje nurodytas Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2016-01-28 sprendimas Nr. T-3 „Dėl Strateginio planavimo Alytaus miesto savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašas“ (toliau - Sprendimas Nr. T-3), kuriuo patvirtintas Strateginio planavimo Alytaus miesto savivaldybės organizavimo tvarkos aprašas, priimtas įgyvendinant Vietos savivaldos įstatymo 10³ straipsnio - Strateginis planavimas savivaldybėje, 5 dalį, kurioje nustatyta, kad *strateginio planavimo savivaldybėje organizavimo* (savivaldybės strateginio planavimo dokumentų ir jų įgyvendinimą detalizuojančių planavimo dokumentų rengimo, svarstymo ir tvirtinimo, įgyvendinimo stebėsenos, numatytų pasiekti rezultatų vertinimo, ataskaitų dėl planavimo dokumentų įgyvendinimo rengimo ir svarstymo, <...>) *tvarką* nustato savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Vyriausybės nutarimu patvirtintas strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas.

Pažymėtina, kad Sprendimo Nr. T-321 preambulėje nurodyti teisės aktai savivaldybės tarybai nesuteikia teisės priimti minėto sprendimo. Tokiu būdu Alytaus miesto savivaldybės taryba pažeidė Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principą, kuris reiškia, kad savivaldybės institucijų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principą, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus.

Aprašo 2 punkte nustatyta, kad „Iniciatyvos tikslas – įgyvendinant Alytaus miesto savivaldybės kultūros, sporto, švietimo, jaunimo sričių politiką, sudaryti finansines administracines ir teisine sąlygas aktyvinti miesto bendruomenę, didinti jos vaidmenį, skatinti nevyriausybinį organizacijų veiklą, sudaryti platesnes paslaugų prieinamumo sąlygas“. Pažymėtina, kad įgyvendinama šiuos tikslus, savivaldybės taryba privalo vadovautis kultūros, sporto, švietimo, jaunimo sričių politiką reglamentuojančiais įstatymais ar jų pagrindu priimtais teisės aktais, nes savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje bei įstatymuose apibrėžtos kompetencijos (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalis).

Pagal Aprašo 5.5. punktą pareiškėjas – juridinis asmuo arba juridinių asmenų grupė, planuojanti įgyvendinti projektą ir gauti finansavimą projektui iš savivaldybės biudžeto, o Aprašo 22 punkte nustatyta, kad „paraiškas gali teikti teisės aktų nustatyta tvarka Juridinių asmenų registre įregistruoti ir veiklą Alytaus mieste vykdančius juridiniai asmenys - nevyriausybinių subjektai, kurie nėra komercinio pobūdžio ir turi juridinio asmens statusą (nevyriausybines organizacijas), vietos piliečių grupės, bendruomenės, viešosios įstaigos, vietos organizacijos, jaunimo organizacijos, mokslo organizacijos) ir juridiniai asmenys, kurių veikla finansuojama iš Alytaus miesto savivaldybės biudžeto“. Pagal Aprašo 5.3 punktą savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryta komisija vertins projektų tinkamumą finansuoti kokybės ir naudos atžvilgiu ir teiks savivaldybės administracijos direktoriui rekomendacijas dėl projektų atrankos ir lėšų skyrimo. Taigi pareiškėjas, atitinkantis Aprašo 22 punkte nustatytus reikalavimus, gali teikti paraišką dėl bet kurios 2 punkte nurodytos finansavimo srities neatsižvelgiant į konkrečią sritį reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytus reikalavimus.

Aprašo 12 punkto - „Iniciatyvos finansuojamos sritys, prioritetai ir rodikliai“, 12.1 papunktyje nustatyta - „kultūros srities, kuriai finansuoti skiriama iki 30 proc. iniciatyvai skirtų lėšų dalis, **1.1 prioritetas – įtraukios kultūros skatinimas**“ ir pateikiama tokio turinio 1 lentelė „Pagal 1.1. prioritetą remtina veikla“, kurioje nurodytas toks „Orientacinis remtinės veiklos sąrašas:

- Etninės kultūros ir tautinio tapatumo skatinimas
- Renginiai, aktualizuojantys Alytaus miesto identiteto formavimą
- Kita veikla, siekiant nurodytų rodiklių“.

Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 13 punktą savivaldybių savarankiškai funkcijai priskirta gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra).

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, nurodyta, kad savarankiškas savivaldybių funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, savivaldybių veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose.

Atsižvelgus, į tai, kad nors Aprašo 12.1 papunktyje nustatyta, kad finansuojama kultūros srities iniciatyvos, o Orientaciniame remtinės veiklos sąrašė įrašyta Etninės kultūros ir tautinio tapatumo skatinimas, Alytaus miesto savivaldybės taryba turi vadovautis savivaldybių ir savivaldybių

institucijų kompetenciją etninės kultūros srityje reglamentuojančio Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo:

2 straipsniu, kuriame pateikiamos šio įstatymo pagrindinės sąvokos (etninės kultūros, etninės kultūros subjekto, pateikėjo);

5 straipsnio 4 punktu (savivaldybių institucijos rūpinasi vietos etninės kultūros išsaugojimu ir stiprinimu, išlaiko esamas ir (steigia) naujas etninės kultūros gyvosios tradicijos globai bei nematerialaus kultūros paveldo apsaugai reikalingas institucijas ar padalinius, darbuotojų etatus, bendradarbiaudamos su šalies mokslinių tyrimų institutais ir etninės kultūros srities asociacijomis organizuoja etninės kultūros vertybių nustatymą, rinkimą, fiksavimą ir tyrinėjimą;

9 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad Švietimo ir mokslo ministerija kartu *su savivaldybėmis sudaro* sąlygas pasitelkti etninės kultūros subjektus (liaudies meistrus, muzikantus, dainininkus) etninės kultūros ugdymo ir studijų tikslams;

10 straipsnio, reglamentuojančio etninės kultūros valstybinės globos finansavimo šaltinius, 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad valstybės ir savivaldybių institucijų veikla, susijusi su etninės kultūros globa, finansuojama valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų lėšų, 3 dalimi, kurioje nustatyta, kad savivaldybės išlaiko jų globai priskirtas etninės kultūros institucijas, finansuoja savivaldybių etninės kultūros vertybių kaupimo, konservavimo, restauravimo, tyrimo bei populiarinimo programas; 7 dalimi, kurioje nustatyta, kad savivaldybės finansuoja arba remia etnine kultūra pagrįstas miestų ir miestelių šventes, vietinius ir tarptautinius folkloro festivalius ir kitus etninės kultūros populiarinimui skirtus renginius.

Įvertinus Aprašo turinį darytina išvada, kad Sprendimu Nr.T-321 neįgyvendinami Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 5, 9, 10 straipsniai, reglamentuojantys savivaldybių ar savivaldybių institucijų kompetenciją etninės kultūros srityje.

Aprašo 12.2 papunktyje nustatyta: „Sporto srities, kuriai finansuoti skiriama iki 30 proc. iniciatyvai skirtų lėšų dalis, **2.1 prioritetas – fizinio aktyvumo ir sporto plėtojimas Alytaus mieste.**“ ir pateikiama 4 lentelė - „Pagal 2.1 prioritetą remtina veikla“, kurioje nustatyta „Orientacinis remtinės veiklos sąrašas:

- Netipinių, naujoviškų ir mažiau žinomų fizinio aktyvumo formų skatinimas ir populiarinimas
- Sportų edukacinių priemonių sukūrimas ir plėtojimas
- Kita veikla, siekiant numatytų rodiklių
- Sporto turizmo skatinimas.“

Pažymėtina, kad nuo 2019-01-01 savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją sporto srityje reglamentuoja Lietuvos Respublikos sporto įstatymas. Įvertinus šio įstatymo:

8 straipsnio 1 dalies 1 punktą, kuriame nustatyta, kad atsižvelgdama į valstybinę sporto strategiją, sporto prioritetus, švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą strateginių sporto šakų sąrašą, vietos bendruomenės poreikius, savivaldybės taryba nustato savivaldybės ilgalaikius sporto plėtros tikslus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas sporto sritis;

8 straipsnio 1 dalies 2 punktą, kuriame nustatyta, kad savivaldybės taryba nustato sporto srityje veikiančių fizinių ir juridinių asmenų veiklos finansavimo iš savivaldybės biudžeto kriterijus ir tvarką;

17 straipsnio 10 dalį, kurioje nustatyta, kad savivaldybės taryba nustato savivaldybės lėšomis finansuojamų sporto projektų finansavimo tvarkos aprašą (atsižvelgiant į sporto projekto sąvoką pateiktą Sporto įstatymo 2 straipsnio 17 dalyje), darytina išvada, kad Sprendimu Nr. T-321 nėra įgyvendinami minėti Lietuvos Respublikos sporto įstatymo straipsniai, reglamentuojantys savivaldybės tarybos kompetenciją.

Aprašo 12.3 papunktyje nustatyta „Švietimo srities, kuriai finansuoti skiriama iki 30 proc. iniciatyvai skirtų lėšų dalis, **3.1 prioritetas –vaikų ir moksleivių laisvalaikio užimtumo organizavimas**“ ir pateikiama 7 lentelė - „Pagal 3.1 prioritetą remtina veikla:

Mokinių savarankiškumo, kūrybiškumo ir saviraiškos ugdymas, taikant netradicinio ugdymo metodus

Veikla, skirta mokinių užimtumui organizuoti atostogų metu“.

Iš Aprašo 12.3 papunkčio turinio neaišku, kokia tai remtina veikla, kurioje taikomi netradiciniai ugdymo metodai. Kadangi Aprašo 12.3 papunktyje nustatoma *švietimo srities* finansavimo prioritetai reikia atsižvelgti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 15 straipsnį 1 dalį, kurioje nustatyta, kad neformaliojo vaikų švietimo paskirtis - tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais, ir 4 dalį, kurioje nustatyta, kad neformaliojo vaikų švietimo programas mokinių atostogų metų vykdomos savivaldybės mokyklos – biudžetinės ir viešosios įstaigos – savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo) nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad Aprašas to nereglamentuoja.

Aprašo 12.4 papunktyje nustatyta „Jaunimo srities, kuriai finansuoti skiriama iki 10 proc. iniciatyvai skirtų lėšų dalis, **4.1 prioritetas- jaunimo užimtumo, verslumo skatinimas ir pilietiškumo ugdymas**“ ir pateikiama tokio turinio „10 lentelė. Pagal 4.1 prioritetą remtina veikla:

Jaunimo savanoriškos veiklos ir verslo skatinimas

Jaunimo įgalinimo ir įtraukimo į pilietinę veiklą galimybių kūrimas ir skatinimas

Jaunų žmonių lyderystės įgūdžių stiprinimas

Kita veikla, siekiant numatytų rodiklių“.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 22 punktu jaunimo politikos įgyvendinimas yra priskirtas valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms. Pažymėtina, kad jaunimo politikos formavimą, įgyvendinimą <...> reglamentuoja Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, kurio 2 straipsnio 10 dalyje nurodyta, kad „jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimui į visuomenės gyvenimą, visuma.“ O šio įstatymo 3 straipsnio, nustatančio subjektus, formuojančius ir įgyvendinančius jaunimo politiką, 3 punkte nustatyta:

valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) jaunimo politikos įgyvendinimo funkcijai atlikti savivaldybių administracijose steigiamos savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės:

1) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas tvirtinamas vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu tipiniu savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymu;

2) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius yra savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas;

3) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius rengia ir įgyvendina savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų padėtį savivaldybėje, plėtoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, dirbančių jaunimo politikos srityje bendradarbiavimą, palaiko ryšius su užsienio lietuvių jaunimo organizacijomis ir atlieka kitas savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 5 straipsnio 3 dalis įpareigoja savivaldybės tarybą nustatyti savivaldybės jaunimo reikalų tarybos – visuomeninės patariamąsios institucijos, sudarymo tvarką, nuostatus bei patvirtinti jos sudėtį. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba nagrinėja su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus ir teikia savivaldybėms institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo, jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių finansavimo prioritetų savivaldybėje, su jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje susijusių teisės aktų projektų.

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad savivaldybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją turi užtikrinti, kad jos teritorijoje veiktų atvirasis jaunimo centras (atvirieji jaunimo centrai) ir (ar) atviroji jaunimo erdvė (atvirosios jaunimo erdvės), vykdančios veiklą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.

Įvertinus Aprašo turinį darytina išvada, kad Sprendimas Nr. T-321 nėra skirtas įgyvendinti Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 3, 5, 8 straipsnius, kuriuose nustatyta savivaldybės tarybos, savivaldybės institucijų kompetencija.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra konstatavęs, jog Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies nuostata, kad savivaldybės veikia laisvai ir

savarankiškai, negali būti atsiejama nuo toje pačioje dalyje įtvirtintos nuostatos, kad savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje bei įstatymuose apibrėžtos kompetencijos. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad konstitucinė nuostata, jog savivaldybės pagal Konstituciją ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai, reiškia ir tai, kad jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta dalimi, kuria šios funkcijos yra priskirtos (Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. liepos 8 d. nutarimai).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra ne kartą akcentavęs, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o atitinkam teisėkūros subjektui viršijus jam teisės aktais suteiktą kompetenciją ir priėmus norminį administracinį aktą, kurį jis nėra įgaliotas priimti, taip pat būtų pažeistas ir Konstitucijos preambulėje įtvirtintas teisinės valstybės principas, kuris suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui ir kitiems teisėkūros subjektams, inter alia, teisėkūros subjektų pareigą leisti teisės aktus tik neviršijant savo įgaliojimų (LVAT 2008 m. lapkričio 28 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁴⁴⁴-4/2008.). Viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik pagal aukštesnės galios teisės aktais jiems suteiktą kompetenciją, kuri turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (LVAT 2013 m. gruodžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁵⁵²-22/2013, išplėstinės teisėjų kolegijos 2019 m. gegužės 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-5-968/2019).

Vadovaudamasis išdėstytais motyvais ir Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, s i ū l a u:

1. Svarstyti artimiausiame Alytaus miesto savivaldybės tarybos posėdyje, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo teikimo gavimo dienos, Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2019-10-31 sprendimo Nr. T-321 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės projektinės iniciatyvos „Tau Alytau“ atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ panaikinimo klausimą.

2. Apie priimtą sprendimą pranešti Vyriausybės atstovui per penkias darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

Vyriausybės atstovas Vilniaus ir Alytaus apskrityse

Julius Arlauskas